

עת"א 29829/04/16 - אברהם מסקאלצי נגד מדינת ישראל, שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 29829-04-16 מסקאלצי(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת מיכל ברנט
העותר	אברהם מסקאלצי (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. מדינת ישראל 1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

החלטה

העותר הורשע על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים, בין השאר, במספר רב של עבירות חבלה בכוונה מחמירה, עבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; עשרות עבירות של התעללות בקטין, עבירה לפי סעיף 368ג סיפא לחוק העונשין ועשרות עבירות של תקיפת קטין, עבירה לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק ונדון ל-17 שנות מאסר בפועל, שמניין מיום 6.4.08, זהו מאסרו הראשון והוא מסווג לקטגוריה א' - אלמ"ב.

סעיפים אלה של חוק העונשין למעשה מייחסים לעותר עשרות עבירות של תקיפת קטין והתעללות בקטין על ידי אחראי.

ענין לנו בעותר אשר היה אחד מחסידיו של "הרב" אליאור חן ואשר ביחד עם אחרים הורשע במסכת התעללות ועינוי אכזריים של ילדים רכים בשנים על לא עוול בכפם.

בית המשפט העליון קיבל חלקית את ערעורו של העותר אך ורק לצורך גזירות עונשו בקבעו כי "עם זאת ולצורך גזירת העונש, נראה כי חלקו של מסקאלצי קטן מזה של האחרים...." והעמיד את עונשו על 14 שנות מאסר.

העותר מלין על סירוב המשיבים לשנות הגדרתו כאסיר אלמ"ב ואלה הן טענותיו של העותר:

1. בית המשפט העליון הקל בעונשו של העותר בין היתר בשל עדות נפגעי העבירה כי לא הכה אותם וקבע כי חלקו של העותר בפרשה היה קטן משל האחרים.

2. בית המשפט העליון קבע כי לא היו יחסי תלות בין העותר לקטינים מאחר והעותר הופקד על חינוך בנו של אליאור חן שאינו אחד מנפגעי העבירה.

3. הועדה לאלימות במשפחה שדנה בבקשתו של העותר לחופשה לא היתה מודעת להחלטת בית המשפט העליון להקל בעונשו של העותר ובנימוקיה.

4. בהליך קודם שהתנהל בפני כבוד השופטת אהד (עת"א 21972-03-15) ניתנה החלטה ולפיה העותר יצא לחופשה בת שש שעות.

יש להסיר הגדרתו כאסיר אלמ"ב מאחר ואין לו קשר משפחתי לנפגעי העבירה, הקשר שלו היה עם אליאור חן ולא עם נפגעי העבירה כך שכל עוד מרצה אליאור חן עונשו הרי שמסוכנותו של העותר

מאויינת, לא מתקיימים הקריטריונים כאסיר אלמ"ב וסיווגו ככזה מהווה פגיעה קשה ולא מידתית בזכויותיו.

בכתב התשובה נטען כי בהתאם להוראה 37 לפרק 3 בתקנות עובדים סוציאליים, אוכלוסיית היעד של ועדת אלימות במשפחה תכלול אסירים המרצים עונשם בגין עבירות אלימות כלפי בן משפחה ואלה הוגדרו כדלהלן:

"בן משפחה:

"בן משפחה - לרבות מי שהיה בן משפחה בעבר והוא אחד מאלה:

*בן זוג, הורה או בן זוג של הורה, הורה של בן זוג או בן זוג של הורה, סבא או סבתא, צאצא או צאצא של בן זוג, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה, אחיין או אחיינית.

*קטין או חסר ישע שהאסיר אחראי או היה אחראי, לצורכי מחייתו, בריאותו, חינוכו או שלומו ומתגורר עימו, וקטין או חסר ישע המתגורר עם מי שאחראי עליו כאמור.

*בן זוג- מי שמקיים או שקיים מערכת יחסים זוגית, באופן קבוע או ארעי, לרבות ידוע בציבור ולרבות אדם שיש לאסיר ולו ילד משותף".

משכך, ומאחר והגדרתו של העותר נבעה מהרשעתו בביצוע עבירות אלימות והתעללות קשות ואכזריות בצוותא חדא כלפי קטינים עליהם היה בבחינת אחראי, הגדרת העותר כאסיר אלמ"ב נעשתה כדין.

ועדת אלמ"ב הסבירה כי מאחר ובעת ביצוע העבירות התקיימו יחסי תלות בין העותר לבין נפגעי העבירה ואלה ניהלו משק בית משותף, ניתן לראות את העותר כמי שמילא את התפקיד ההורי של "המבוגר", תפקיד של הגנה, טיפוח והזנה לגבי הילדים.

ב"כ המשיבה הפנה לקביעות בית המשפט העליון בערעור ולפיהן "במשך כחודשיים הסתופפו כולם- משפחתו של אליאור חן, מ' ושמונת ילדיה, ושלושת המערערים - בדירה קטנה אשר זכתה לכינוי, ולא בכדי, "בית הזוועות.... המקרה שבפנינו הוא מקרה פשוט וקל לזיהוי של ביצוע בצוותא.... מסקאלצ'י היה נוכח בבית, הוא ראה כי מרעיבים את נ', כי מעמידים אותו בפינה, כי מוציאים אותו החוצה בקור וכיוצא בזה... אלה שבדברים נעשו, כאמור, בנוכחות, בהסכמה ובעידוד של מסקאלצ'י, כך שגם אם אניח כי הוא עצמו לא השקה את א' ואת נ' בכפיה, אין לכך נפקות לעניין ההרשעה. כך גם לגבי פריטי אישום אחרים... כתב האישום כולל צורות רבות ומגוונות של התעללויות ומקומו של מסקאלצ'י לא נפקד מהן...".

שתים הן השאלות העומדות לדיון בעתירה זו:

האחת - האם הגדרתו של העותר כאסיר אלמ"ב נעשתה כדין.

השניה - האם ההחלטה שלא לשלב את העותר בסבב חופשות היא החלטה סבירה שאינה מצדיקה התערבות בית המשפט.

הגדרת העותר כאסיר אלמ"ב:

ברע"ב 5745/10 סאלח נ' שב"ס (פורסם בנבו) נדרש בית המשפט העליון לסוגיה זו וכך נפסק:

"השופטת ארבל גם היא התייחסה לסוגיה:

"עקרון מקובל הוא בשיטתנו המשפטית כי טקסט יש לפרש פרשנות תכליתית (ראו למשל: ע"פ 4654/03 חרב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] תק-על 2006(2) 4404; ע"א 10280/01 ירוס-חקק נ' היועץ המשפטי לממשלה, [פורסם בנבו] תק-על 2005(1) 163). לשונו של סעיף 5.3.3 זה מלמדת כי אכן אין מדובר ברשימה סגורה וזאת הן מעצם השימוש במילה "כולל" והן מעצם ההרחבה שיש בסעיף זה מעבר להגדרה שקובע החוק. פרשנות תכליתית אך תומכת במסקנה זו. שכן, ברי כי הגדרת "בן משפחה" בחוק או בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א - 1991 אינה מכוונת בהכרח להגשמת אותן תכליות שביסוד ההגדרה למונח זה בהוראות משרד הרווחה. ברי, כי מונח זה, כשהוא נזכר בהקשר של הערכת מסוכנותו של אסיר, לצורך החלטה האם להתיר לו יציאה לחופשות, צריך להיבחן בחינה עניינית ותכליתית ויש להעניק לו פרשנות שתאפשר מתן הגנה ראויה לציבור בכלל ולקרוביו של האסיר בפרט. ברי כי פרשנות נוקשה לא תצליח למטרה זו. מכל מקום, את השאלה האם מדובר ב"בן משפחה" ביחס לבקשה מעין זו שבפניי, יש לבחון באופן שתילקחנה בחשבון גם נסיבות העבירה בגינה מרצה הוא עונש מאסר והסיכון שעלול להיווצר אם יתאפשר לאסיר לצאת לחופשות..." (רע"ב 7661/06 מחאג'נה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]).

י"ד. נקודת המוצא היא, כי לשירות בתי הסוהר שיקול דעת בהוצאתו של אסיר לחופשה. שיקול דעת זה צריך שיופעל בסבירות, בהתאם לקריטריונים ברורים ושיוניים. לכך נועדו פקודת הנציבות והוראות התע"ס; התכלית היא צמצומו המירבי של הסיכון הנשקף מהאסיר, תוך בחינת הנסיבות בהן עבר עבירות אלימות בעבר, הפקת לקחים ומניעת הישנותן. אכן, מלשון הסעיף בפקודת הנציבות, בשונה מהוראות התע"ס, עולה כי הגדרת "קרוב משפחה" מקבילה להגדרת החוק למניעת אלימות במשפחה; ואולם דומני כי הפרשנות המרחיבה שנתן השירות להגדרת אסיר כאסיר אלמ"ב היא סבירה ועולה בקנה אחד עם התכלית שביסוד פקודת הנציבות. דבר זה תואם את השכל הישר, והוא תלוי נסיבות. רצוי ונכון ששירות בתי הסוהר יערוך בדיקות בטרם מתקבלת החלטה לגבי אסיר שנשקפת ממנו מסוכנות, ולצורך כך יעזר בחוות דעתם של גורמים מקצועיים. כאמור, הוראות התע"ס מרחיבות את פעילות הוועדה גם ביחס לאסירים שאינם עונים להגדרת קרוב משפחה בחוק למניעת אלימות במשפחה, ובמבט תכליתי ועל פי הפסיקה אין לראות בכך קושי; ואולם ראוי שהדבר יוסדר בפקודת הנציבות המסמיכה, כדי להעמיד דברים על מכונם. ואכן, יצוין כי כנמסר בתשובת המשיבים, בימים אלה נערך תיקון להגדרת "קרוב משפחה" בפקודה זו. כללם של דברים: אין דופי בשימוש במנגנון מייעץ כמו ועדת אלמ"ב גם במקרים המצויים במעגל רחב יותר של המשפחה או הסכסוך המשפחתי. במונחי המשפט המינהלי, עסקין בגישה סבירה".

העותר עצמו, על פי פסק דינו של בית המשפט העליון, היה מעורב בהתעללות בקטינים

ובהאכלת הקטין נ' בצואה (סעיפים 51-54 לפסק הדין).

עולה איפוא, כי העובדה שהעותר הורשע בעבירות לפי סעיפים 368ב סיפא ו - 368ג סיפא משמעה כי העותר התעלל בקטינים שאחריותו עליהם ומשכך, עונה הוא לדרישת הגדרת "בן משפחה" והגדרתו כאסיר אלמ"ב בדין יסודה.

האם ההחלטה שלא לשלב את העותר בסבב חופשות היא החלטה סבירה שאינה מצדיקה התערבות בית המשפט:

ועדת אלמ"ב התכנסה לדון בעניינו של העותר ביום 2.5.16.

הוועדה היתה ערה לפסק דינו של בית המשפט העליון אשר הפחית עונשו של העותר מ - 17 שנות מאסר ל - 14 שנות מאסר ולעובדה כי אין קשר משפחתי בין העותר לנפגעי העבירה, ברם קבעה כי בעת ביצוע העבירות התקיימו יחסי לתות בין העותר לנפגעי העבירה.

העותר השתתף בקבוצת "שליטה בכעסים" אך לא סיים השתתפותו מאחר ועבר לבית סוהר אחר טרם סיום הקבוצה ולאחר מכן התנגד נחרצות לטיפול בתחום האלמ"ב, ובדין הקודם בוועדה התרשמה הוועדה מעותר בעל מסוכנות גבוהה.

הוועדה התרשמה כי העותר מודה באופן חלקי ומביע חרטה ראשונית על ביצוע עבירותיו, הוא נמצא בשלב ראשוני של הכרה בפגיעות אך עדיין אינו מודע לחומרת מעשיו, נעדר אמפתיה כלפי נפגעי העבירה, שולב בקבוצת "מעגל השינוי"

וכשתיאר את המיוחס לו לא ניכר חיבור רגשי לדבריו. הוועדה התרשמה כי העותר נתרם מן הקבוצה באופן ראשוני ומתקשה משמעותית בהבנת המושג רגשות ויש צורך בהעמקת הטיפול בתחום עבירותיו ובייחוד בתחום האמפתיה ולא חלה הפחתה ברמת מסוכנותו הגבוהה.

הנה כי כן, ועדת אלמ"ב שהיא ועדה מקצועית קבעה כי רמת מסוכנותו של העותר, רמת מסוכנות גבוהה, לא פחתה.

בית המשפט אינו שם שיקול דעתו במקום שיקול דעתם של הגורמים המקצועיים ותפקידו לבחון האם החלטת הרשות החלטה סבירה היא, אם לאו.

לאור כל המפורט מעלה, לא מצאתי כי החלטת המשיב אינה סבירה ומצדיקה התערבות בית המשפט ולפיכך הנני דוחה את העתירה.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"א אייר תשע"ו, 29 מאי 2016, בהעדר הצדדים.